

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З КУРСУ «СОЦІОЛОГІЯ ОСВІТИ»

Тема 1. Історія виникнення, сучасний стан, перспективи розвитку соціології освіти.

1. Окресліть проблемне поле соціології освіти.
2. Хто з соціологів зробив суттєвий внесок у розвиток соціології освіти?
3. Які проблеми розглядаються у сучасних дослідженнях освіти?
4. Окресліть соціальні тенденції, які впливають на трансформацію освітніх інституцій.
5. Як Еміль Дюркгейм аналізує освіту в контексті концепцій солідарності?
6. Як М. Вебер розглядав освіту в універсальній раціоналізації суспільств?
7. К. Мангейм про проблеми «духовної освіти».
8. Дайте характеристику таких методологічних підходів до дослідження освіти як функціоналізм, теорія конфлікту, структуралізм, критична соціологія.

Тема 2. Основні парадигми соціології освіти.

1. Як Еміль Дюркгейм аналізує освіту в контексті концепцій солідарності?
2. Як М. Вебер розглядав освіту в універсальній раціоналізації суспільств?
3. К. Мангейм про проблеми «духовної освіти».
4. Дайте характеристику таких методологічних підходів до дослідження освіти як функціоналізм, теорія конфлікту, структуралізм, критична соціологія.
5. У чому полягає особливість постмодерних концепцій соціології освіти?

Тема 3. Системний підхід до вивчення освіти

1. Дайте загальну характеристику освіти як соціальної системи.
2. Якими є функції сім'ї як первинного інституту освіти та виховання?
3. Схарактеризуйте систему позасімейної освіти: дитячі будинки, сирітські притулки та інші.
4. Які існують технології самоосвіти?

Тема 4. Розвиток вітчизняної соціології освіти та європейської соціології освіти.

1. Як Ви розумієте проблематику кризи освіти?
2. Якими є теоретичні та емпіричні результати дослідження В. М. Шубкіна «Проект 17-17»?
3. Характеристика обліку студентів вищих навчальних закладів В.Т. Лісовського.

4. Характеристика лонгітюдних досліджень, проведених соціологами Прибалтики під керівництвом Тітми М.Х.
5. Проаналізуйте теоретичні підходи до аналізу освіти середини ХХ ст.
6. Проаналізуйте етапи розвитку, напрям досліджень українських соціологів.

Тема 5. Соціологія освіти в Америці

1. Прагматизм і інструменталізм Д. Дьюї в соціології освіти.
2. В чому полягає меритократична концепція М. Янга?
3. В чому полягає елітарна концепція Є. Тордайка?
4. В чому полягає диверсифікаційна концепція М. Троу?
5. Розкрийте сутність концепції професійного розвитку А. Маслоу, В. Гіпсбурга, Дж. Херма, С. Роджера та ін..
6. Соціометричні підходи в дослідженні навчально-виховного процесу в школі (У. Гордон, Дж. Коулмен).

Тема 6. Освіта і соціальна стратифікація

1. Назвіть рівні прояву соціальних нерівностей в освіті.
2. Що таке культурний капітал? Які стани культурного капіталу виділяє П. Бурдьє?
3. Охарактеризуйте модель класової соціалізації за А. Ларо.
4. Якими є механізми залежності академічної та лінгвістичної успішності від соціального класу?

Тема 7. Суспільство, культура, освіта. Взаємозв'язок особливостей культури та освіти в історичному контексті.

1. Як змінювались особливості системи освіти під впливом розвитку цивілізації?
2. Охарактеризуйте розвиток системи освіти в античному світі.
3. Якою є місце та роль університетів у сучасному суспільстві?
4. Назвіть основні етапи розвитку університетської автономії.
5. Як впливає функціонування університету на розвиток міста?

Тема 8. Безперервна освіта як нова освітянська парадигма.

1. Визначте сутність безперервної освіти та її динаміку в умовах соціальних трансформацій.
2. В чому полягає зміна стратегічних цілей і задач сучасної освіти?
3. Яке місце займає в процесах реформи національної системи освіти в Україні безперервна освіта?
4. Місце і роль самоосвіти в безперервній освіті.
5. Як Ви розумієте такий принцип безперервної освіти як принцип соціальної участі?

Тема 9. Прихована навчальна програма

1. Дайте визначення поняття навчальної програми.
2. В чому полягають латентні функції освіти?
3. Диференціація знаннєвих структур в освіті (за М. Янгом).
4. Яким є зв'язок між освітою та вихованням?
5. Дайте визначення поняття педагогічного дискурсу.
6. Під впливом яких соціальних просторів конструюється навчальна програма?

Тема 10. Реформування освіти як головна тенденція його розвитку в ХХІ ст.

1. Визначте систему об'єктивних причин світового та регіонального рівня, що сприяли початку реформування освіти.
2. Які цілі та задачі реформування сучасної освіти?
3. Якими є пріоритети реформування освіти в Україні?